

НАСКРІЗЬ

Збірка поезії

І коли я збожеволію остаточно,
Переплутавши дні, поплутавши всі сигнали,
І піду не туди, куди нас укупі гнали –
Наче ми не варті, немовби ми маргінали –
Муштрувати і урочно, і неурочно,
А піду туди, де мене не чекають точно.
Ну, а що робити? Ніхто з нас не досконалий.

І коли я повернуся супроти руху,
На високих шпичках, як стало такій чаплині,
І уся отрута, що була у моїй слині,
По хвилині, по миттєвості, по краплині,
Перейде на перестояну медовуху,
Що байдуже достоту все, що плетуть на вуха,
Бо ідеш однаково, поміж гріхів і скиній.

І коли я перейду навісні кордони,
Бо дорогою до пустелі ніщо не вдержить,
І ніякий Зевс уже не нагромовержить,
Прометеї – як олівці, головне – це стержень,
Що написане залишає на грані звершень,
Щоби потім були герої і полігони.

І коли залишуся із нічим –
Пропоровши бік, на пустому рифі я,
Неволаюча, непустельна порожня піфія,
Обійшовши і переживши три сотні мітів,
Поборовшися з течією і всім на світі,
Що і доля – мачуха, і океан – як вітчим,
І життя ніби так, наснилося,
Ніби так не було й нічого.
І якщо не побачу – принаймні почую Бога.
Запитає Він – чого тобі не сиділося?
Ми із морем тихо видихнем – і змовчим.

А що говорити? Це – осінь. Для того й осінь,
Щоб листя ловило кроки, і зітхали старі дерева,
І на нитках артерій стривожено смикався сум,
Захлинаючись бігом у врешті невічному кросі –
Від усього на світі буває потрібна перерва –
І оголені нерви дерев випромінюють струм.

...

А виживають не ті, хто чіпляється за життя чи дурну посаду,
За власну впертість чи власні погані звички.
Вживають ті, кому є що лишити позаду,
Розсадивши усі слова в непусті електрички
І відправивши здоганяти усе минуще –
Он бачиш: патьоками шлейф.
А ті, кому вижити треба найдужче –
Лишають дітей.

А я от іду-іду.
Вперта, еге ж?
Міняю свою біду
На колір пожеж –

Як в цього листка у твоїй руці – чи твоїх очей.
А осінь – це крапка наприкінці – щоками стече.

Прийняти власну смертність – не поразка,
Не смиренність, не спокій, а просто знання – і досить.
Ти ідеш по дорозі – спочатку тебе заносить,
А тоді ти сама собі – компас, дороговказка,
Мандрівний філософ, що мало не голий-босий,
А немає вільнішого. Тож не ловіть, будь ласка.

А тоді інакше – живеш і завжди готова,
Тільки от фортуна твоя бідова
Не до тебе приходять чорно.

Ти німієш: на кладовищі гамірно,
Твоя систола рветься мінорно-камерно,
А діастола – ре-мінорно.

...

А тоді стоїш, караєшся і не віриш,
За те, що ти словами не маєш міри,
За те, що ми – розкаяні бузувіри,
А тільки – пізно.
У роті «за упокій» віддає залізно,
І ти – смиренно, а далі – відверто грізно
Жбурляєш у померлого панегірик.

Запізніла хвала, як паморозі осінні,
Що немає різниці, яке ти садив насіння,
Проростає морозами і віковичним тлінням,
Бо яка там роса.
Три доби ти рахуєш, як ходики, що настінні,
А тоді ще сорок – волаєш у небеса.
І живі проминають навколо, неначе тіні,
Що і їм ти ще стільки всього не доказав.

А зрештою,
коли в горлянці застрягла осінь
і лоскоче зсередини то листом, то чужим віршем –
це ще не щем.
Як послухати простаків – живемо при царі Горосі,
а шулік – у пору нікчем.

І коли за вікном – розбивають вікна,
десь когось убивають і щось несуть,
що ми вдієм? Такий залишили вік нам
і таку залишили суть.

На чотири стіни – голосніше звуки,
хай горлає хоч радіо чи ТБ,
і коли пролунає луна базуки –
як же добре, що не тебе.

Обережно вдягатися на імпрезу
(а сказали б колись – на блуд),
на підборах таких – то ідеш по лезу,
як німий на Останній Суд.

Це в сімнадцять – виспівують Марсельєзу,
барикад голосну красу.
Залишаю багатства старому Крезу,
а мені би дорогу мою тверезу,
і Тебе пронести, як одвічну тезу.
І я теж, може, десь там когось спасу.

Ріка Часу ніколи не мала броду:
Невічні люди лягають на вічні теми.
А ми з тобою напівкам'яні тотеми –
Засновники роду.

Ніхто нас не возвеличить на свій Парнас,
Нехай наш рід – не народ. І нехай – не плем'я,
Нехай він не з Передгір'я, не з Середзем'я –
Він. Означає. Нас.

Хай нас немає на їхніх рельєфах лиць,
Нехай клястимуть не раз мандрівним баластом,
Що нас не скинути, ані з плечей покласти
На пустоту полиць.

Хай нас нестимуть – і потом тектиме лють,
І кожен крок віддаватиме в душі сталлю,
А там, де інших зупинить сліпе провалля –
Нас перекинуть впоперек – і пройдуть.

Ця пуста писанина – попусути листки і папери,
Як мерцю помагати кадилом і класти припарку.
Мої вірші найкраще читати очима пантери
У вольєрі сталевого відчаю зоопарку.
І тоді не потрібно пояснень «чого» і «навіщо»,
Роздираючи груди – мовчати. Ні риком, ні криком
Глядачів не здивуєш, хіба батогом уперіщить
Твій наглядач – смертельним, як боа-констриктор.
І нічого не лишиться. Врешті, блокноти – це листя.
І недовго живуть за такою нудною ознакою.
Леопарди, говорять, до скону, довіку плямисті.
І усі однакові.
Що тобі, однаковій, сірій, сказати нового?
Хоч бери і пали вже не білий, страждальний папір.
Ти помреш усупір, як і жила усім усупір,
І піде сірим димом твоя безпричинна тривога,
Як і твої вірші – нерозтрачена і клишонога.

Найкращі із віршів – це ті, яких я не писала.

Коли опівнічний годинник встановлює тло
На денні вистави, на іскри нового кресала,
Що тричі рятує затим, як спалити житло,
Тобі не заснути, хоч як би тебе колисало.

Коли шурхотіння – і човгають втомлені стрілки,
До тиші такої не дай тобі Боже дійти,
Міцної, як чисте похмілля гіркої горілки,
Старої, як сиві від доторку часу світи.

Цих слів не існує – ці стіни у колір слюди
Від відблисків світла і тіней у твої сліди
Схиляються ближче і прихильцем ловлять відбитки:
Усі ці слова невагомо поширюють збитки.
Усе це мовчання росте звідусюди – сюди.

І грієш себе відчайдушним смиренням блідим
До теплого тіла єдино доступної грілки.

Нагальна потреба любити також минеться –
Береш себе у кулак. Затискаєш в зуби.
Загинаєш пальці – ще стільки от: місяців, років, життів –
Не знати і не чекати такої згуби,
І грітися не губами, але до груби,
Яка так само глина, але не мнеться.

Пишеш. І щирий шерех сухих листів,
Знов ненаписаних, зрештою, бо навіщо.
Ти не свята і навіть не зовсім віща –
Глиняні руки не можна підняти вище.
Щирих листів ніхто би не захотів.

Лист не постарівся, дівчинко, – пожовтів.

А це означає – жовтень. Всього лиш вісь.
Осілля, або планетна – і це – всього лиш.
Опалим листочком опалену душу оголиш,
Спокійною тишею вірних собі передмість.
Візьмеш хризантему – і пальця – і серце – не вколеш.
І це буде вість.

На дві адреси – жодної домівки,
І дві дороги – кожні вихідні.
Ти подаєш під церквою дрібні,
Як відкупні.
Для райської долівки.

Твій спокій – сплав титану. Не розбити.
Ти стільки бачиш і спокійно спиш.
Цей білий сніг – знецінений гашиш.
Коли немає з ким поговорити,
То ти із ним спокійно помовчиш,
І можна жити.

Ви із Богом квити.

Чогось ця зима така, що немає краю,
Що так, ніби нею сни мимоволі крають,
Що так, ніби цими днями за щось карають,
Що так – і не дорости, і не добрести.

Ходити до церкви, носити на шиї хрести –
Ще ще не гарантія. Пекла. Чистилища. Раю.

Коли ми ідемо. Коли ми нічого не знаєм.
Коли ми благаєм: прости, прорости, відпусти.

Коли із небес долинає німе: відпускаю.

І ми у напливі раптової сивої мсти
Бездомного пса із дороги ногою попхаєм.
А потім підемо назад, підібгавши хвости.

Із третім снігом ніби відпустило.
Отак живеш і думаєш: навіщо?
І спиш насилу, дихаєш насилу,
І ця зима – зотліле попелище,
Тебе із самотою замісила,
Що тільки снігом – холодом – лизне.
А ти живеш. І, Господи, незле.

Ці дні – як маком – дрібно і несито,
Ці ночі – медом у душевний дзбанок,
І Бог на небі умикає ранок,
Як тільки варто світло загасити.

Різдва дожити –
Перейти кордони.
Простити. Як свяченої води
Набрати в рот молитви коляди.
Кутя холоне – як печаль холоне.

І ти, мій Боже, сохрани і збав,
Із висоти на шум людських забав
Всміхнешся в бороду – які ми все ще діти.
Мені ще стільки є кого любити.

І випав сніг – неначе камінь впав.

Мій ніжний Боже. Вип`ємо, достобіса усі жалі –
Ці будинки покинуті, їхні душі зате жилі –
Я буду там приви́дом.
Без приводу –
Походити по риштованню –
Порозглядатися. Ну, так, намело – учора була гроза.
Милий мій Боже, якою гіркою тванню
Розверзаються небеса.

Осі́ннє небо – виболі́ле, старе –
Уся ця осінь просто одне тире:
Пере-жити, -ждати.
І дні попере́плавлюються на дати,
Слова перекидаються на цитати,
Пові́тря наї́жачується-дере.
На фоні почорнілих чужих дерев
Я можу навіть приязно виглядати.

У мене такий дощара, що Боже милий, неначе підлогу мили, і відро води – над чуприною – на потилицю – на плече – потече, як дірявим дахом.

Одноденна нещасливиця і невдаха (в Голлівудських кіно про якесь там чуже Айдахо таку би назвали «лузер»).

На полиці складати неношені плани-блужи під тихі блюзи – вистогнуть вікно-тіні. Що постійного у житті – та вони ж постійні – стабільні, хоча й незмінні.

Так, буває хороша гра при поганій міні: розфарбовуєш оченята, вдягаєш міні – і йдеш у натовп.

От тільки надто – і сильно надто, і пильно надто – неначе розвідка, наче військово-сумлінне НАТО, тебе досліджують і не гублять пусті кімнати.

А вже від себе, як від тиші – не побіжиш.

І хтось говорить: НАТО, послухай, НАТО – чого минати?

Чому бувати – не об`їдеш, не обійдеш – не перестрибнеш, то хай йому тряся! Цей дощ – і це болото – росте уширш – і, знаєш, всі ми врешті живем у рящі.

Кого ти будеш, дівчинко, проклинати? Вертай у непрогріті свої пенати. Без парасолі, зливою – от і нате – не зовсім вірш.

Уявна простота життєвих ліній –
Для мудреців, Платонів і Спіноз.
А простакам в якому поколінні –
Хіба цей біль у серці і коліні,
Як особистий метеопрогноз.

Як щось живе, призначене боліти,
Коли нема второваних шляхів.

Коли нові розгублені Лоліти,
Повставши із романів і жахів
Не вміють жити і когось жаліти,
Не кажучи про власних дітлахів.

Коли весь світ – не крапля на долоні.
Коли весь світ – заплутане кубло,
Коли кістки – пекучі і солоні,
І десь у глибині в твоєму лоні
Росте душа, як жилаве стебло.

Твій біль – твоє освячене табло:
Один-один. У цьому перегоні
Ти їдеш у загальному вагоні.
А потім сходиш. І твоїх агоній
Нічого в світі краще не було.

Щоб у двадцять один не нажити нікого живого,
Треба бути або нещасним, або тобою.
Треба бути мелодією гобою,
Розсипатися піною по прибою,
А тоді прикушеною губою,
Ніби криком сторожового,
Піти без бою.
Не нашкодити, не завадити – і не жити.
Змарнувавши усі набої –
Не стало пороху,
Бо боятися навіть звуку чи просто поруху,
А тим більше – гріхів. А хочеться зогрішити.
До таких повернуться, коли вже занадто важко.
Щоби діти, і хтось живий видихав удома.
Тільки поки до когось прийде така утома,
Що від тебе зостанеться, сіра пташко?

Тужити за чоловіком, чекати вдома –
Така прадавня звичка, що вже питома.
Завариш кави. Коньяк – на чотири пальці,
За рідного відчайдуха-непозостальця,
Господи, невідомо.

Твій дім – вже квінтесенція всіх Ітак.
Тут ходить потяг. Сюди долетить літак.
А він – далеко. Хвилини дзвінків – галопом.
Всі Одисеї роз`їхались по Європах.
Твій – миротворець. Для нього – лише Ірак.
А ти якась неправильна Пенелопа.

Бо ти втомилася. Боже, яка пуста...
Він вислав гроші. Якби ж надіслав листа.

Чотири з п'яти відвернуться і скажуть: вибач.

Тобі все нічого, а нам тут – робота, діти.

Прости.

Це ти роззявляєш рота, як біла риба.

Це ти плавником хотіла би полетіти.

А нам тут повзти.

Дивитись на місяць – вила лишилися ті ж.

Коли божевільні почнуть головний платіж,

Ми будем глядіти.

І хай тобі буде добре, маленька Дітріх,

Шукати глибин не в морі, а десь у вітрі –

На висоті.

Коли розіб'єшся – то знай: ми казали. Ми – ті,

Які пам'ятають, що нас не тримає повітря.

Чотири з п'яти.

А решта – то зайві мазки не тієї палітри.

То ти.

Постійна втома – це вже застаріло-хронічне,
Немов надивилася замкових мурів і веж.
Який мені сенс говорити про добре і вічне?
Спочатку постаріти б. Звісно, якщо доживеш.

А потім я буду розумна. Чи мудра. Чи просто.
І буде позаду нелегка стежина гірна.
Дивитися з вищого хронологічного зросту:
Яка я була і яка залишилась дурна.

Правічна мудрість: дорости у світ,
Який для тебе похапцем накреслять.
А твої руки – дерев`яні весла –
Не до молитви, а, напевне – від.
Слова воскреснуть, як предвічний Тесля.
А ти помреш, як кожен пустоцвіт.
І лиш луна невидимого тліну –
Від слів твоїх – зависне на хвилину.
І зорепад оскаржить зореплину
Твоє падіння – чи то пак – політ.

І не страшно. За стільки років уже не страшно.

Вата під шкірою, тирса у голові.

Я механічна, немов автомат-Калашник,

Принце, Ви, мабуть, збіса були відважні –

Ігри зі зброєю горді та епатажні,

Тільки лишають рани пригорлові.

Ми, мабуть, Принце, чогось не зійшлися грою.

Ви – у рулетку, а я – у любов герою.

Жанровий стик.

Я не Принцеса – на мене не стало казки,

А Казкарю починати сюжет з поразки –

Якось не звик.

Та хто ж їх знає, закони отих комедій,

Наче в грудину напхали дерткої вати.

Милий, Ви обернулися на ведмедя,

А я ж не встигла навіть поцілувати.

У тебе дар на таких – без передиху, без відстрочки,
Аж божевілля зводить на манівці.
Він носить серце у лівій кишені сорочки,
Як обручку на правій руці.
Він світлий образ, він сонячний легкий промінь,
Його волосся – достигла під небом мідь,
Такий колись зустрінеться на пероні –
І все. Розбирай валізи. І вже не їдь.
І скільки не живи в автомат-режимі,
І як не переборюй їдучий бром,
У тебе розвивається о-дер-жи-мість,
Попелюшчин синдром.

Такого смирення й холоду – метастазно.
І що, моя мила, з серцевих таких напружень?
І ти посміхнися йому, посміхнися люб`язно.
Але байдуже.

Хлипко мені і холодно, мій Г`єро,
Пальці мої розучились держати перо,
А ляпаса б`ю, аж лунко.
Ролі, мій любий, ці ролі сильніш за все,
Вічний пастух не овець, а себе пасе,
Не прагнучи порятунку.

Довічний блазень, загнаний у кут,
Вже звично молить, впавши на коліна,
Про першу милість на своїм віку.
Вистава йде. І вічна Коломбіна
З розмаху б`є підставлену щоку.

Дивися, мій любий, на жала моїх шпичаків –
Мальвіна щось, мабуть, наплутала: лапа Азора,
Прощтрикнута наскрізь, лишає криваві узорі
Не тільки на сцені, під соло захриплих смичків.
І тільки одне – жалюгідний коханий васале –
Несе поза сценою пам`яттю вічних агоній
Відбиток принижень і сміху, як обрис долоні,
Обличчя твоє бліде.
Я б руку собі відрубала!...

...Вистава іде.

Алісо, Алісо, твоє Задзеркалля розбите.
Рожеве на скельцях – це кров із порізаних рук.
І що тобі, дівчинко, зараз ночами робити,
Коли не втечеш від безсоння у вигадку-гру?

Крохмаль простирадл – як розсип уламків на гальці,
Засмолені вікна під тиском північної товщі.
І подушку мнуть твої пальці, крижини – не пальці.
Ночі – вони найдовші.

Куди тобі, дівчинко? Широко очі розплющиш,
Вбираєш у себе сю ніч і провалля зі стелі.
А тіней не меншає. Тіні – вони невмирущі,
І холодно, дівчинко, щулиться в мерзлій постелі.

Бо стіни – як лід. Не торкнуті – промерзнеш до кості,
Бо два покривала вчепились в артерії сонні,
Бо падати можна не тільки з вершин високості.
А можна – в безсоння.

...безнадія – це те, що мені лишається, коли у тебе лишаються діти.

Так, все правильно: сама хотіла, ну от і маєш.

Це як зараз пам`ятки інків чи тих же майя –

Хто знає, для чого? Я, наприклад, не знаю.

То що мені? Жити, кликати Адоная.

Могла би, до речі, за тебе хоч порадіти.

Прости вже якось – дурна я.

Обійму монітор: ну, друже, і ми з тобою zostалися.

Як і завше – наприкінці.

Опісля титрів, опісля болю та бою.

Наодинці, лигнувши того, що хоча би сталося.

Що не сталося – то розмазали по лиці.

З Богом, любий. І Бог з тобою.

Будь-яка дівчина може бути чарівною. Все, що для цього потрібно — стояти спокійно і виглядати дурепою.

Хеді Ламмар

Погані новини, Хеді, –
тут як не стій –
на стегні рука
чи не на стегні,
закоти рукав,
а чи ні –
ти у колі, паленому вогні,
очі голі, вистояні в брехні,
ретранслюють вибрану передачу:
забагато бачу.
І окремо, кожному Змію:
я розумію.

І хоч ти насправді дурепа,
та ще яка,
голова твоя стигло репає
від холодного каблука.

Від червивих слів, поставлених напоказ,
чергових послів, які тобі не указ,
чергової пози, що єсьмь єдиний аз,
чергових прикрас.

Дай же яблука, щоб осліпнути, як охоч.
Чи прозріти, що блискавки в очі крешуть.
Вже би вірила, їй-же-Богу, ну кому-хоч,
але як же бездарно брешуть.

Н.М.

Полковнику грацій, у цій півімлі декорацій,
Де гасова лампа стікає з руки – Ботічеллі,
Ви можете мати півсотні, півтисячі рацій,
А ніч опливає, і світ хилитає качелі:
Опівніч-опівдень-опівніч-опівдень-пільма.
А часу немає, то істини також нема.

Це сонце палюче. Цей дух степовий невситимий.
До гордих – ні кроку, такої мороки і з ким.
І ви починаєтесь тут і стаєтесь тими,
За ким повернутися – довго пилюга местиме
Жалючі піски.

До Делія

Хлопчику, хлопчику, біла печале.
Як же я люблю печалі намарні!
Те, що без нас все на світі почали –
Сльози пусті, як примари димарні.

Станеш на протязі в довгому потязі
(Десять-якийсь-там вагон).
Кожній, мій хлопчику, дикій гіпотезі
Треба знайти полігон.

Глянеш на кожну істоту неситу:
Губи – запечений шов.
Як же так можна тебе відпустити,
Щоби ти сам не пішов?

Т.С.

яка б не була ти вчена,
які б надії безсонні,
його наречена
яскрава, неначе сонях.

Не те, що ти – працююча,
не те, що не голослівна.
Цигарка та оковита
її прислівник.

І ти вишукуй недолі –
недоліки, наче ліки.
По київському Подолі
підборів сипнувши кліки.

Немає такої ради:
наближена, не дотична.
Любити – це вибирати
демократично.

*Все ждуть, щоб хто кониченьком доскочив...
Оксана Забужко, Балада про горду царівну*

Пісенька царівни-Несміяни

цієї ночі

палитиму сором, неначе клоччя,

змиривши свою гординю.

Оберігала себе, наче вотчину,

наче твердиню.

Не підпустила ні списового,

ні стріл із лука,

не пожаліла ні злого слова,

ні злого звуку.

Хай ті, що можуть, якось мені простять –

шукала собі під стать.

...

І прочерк –

До мене ніхто, ніхто не доскочив.

Дим (в очах їхніх)

Поза тим... До такого літа – гей-го! –
Не дожити – дожити треба. Парко.
Це коли ти вище дерев, що ростуть у парку,
І ці декорації світу – грудки для гри у го,
І це гаряче повітря – лише припарка
До серця, та не твого.
Ти – Парка.
А отже ти мусиш шукати Його –
Блукарка, бунтарка –
І кожна пройдена, кожна не пройдена арка –
Того.

Втім, завжди:
Так завжди –

Ополудні зі всього, як шкіра, сповзають тіні.
З тебе злий чарівник і не зовсім такий Гуддіні –
Залишається класика: дим і дзеркальний раж.
А така Сахара думок, як і всі пустелі,
Починається ізсередини і з постелі –
Як і твій кураж.

Вже попродані маски. Мені би останню спробу.
Хай немає вже місця, куди приліпити пробу –
Все одно я скорю.
І коли я стара огортаю цей дим, як робу,
Наче саван легеням, неначе собі хворобу –
Жаль, що я не курю.

мій Боже. Немає грішніше, ніж кинути шкури
під ноги.

Питного

не-болю зріктися: проте –
немає Адама. А Єва – подумай – іде.

І навіть – подумай, мій Боже –
нічого не курить.

Не дме гіркотою, не плаче, не скубає жало –
за те, що боліло, чи просто погано лежало.

Не йде зашолопати жаль.

Неначе крило, розпускає запушену шаль,
білішу медичної вати.

І йде танцювати.

Всім людям відомо, немає грішніше блудниці,
ніж та, у якої із рук виростають синиці,
а не сини.

А отже, мій Боже, спаси, і спаси-сохрани,
коли її очі прениці

по дві борозни

лишають на наших лицях.

Якщо вона нам насниться,

то відверни.

Ця Єва – дурепа, що бачить по двісті відтінків,
коли в цьому світі, мій Боже, бетони і стінки.

Коли в цьому світі посіяно проса і зла.

Ця Єва, мій Боже, неправильно з нами росла.

Ця Єва, мій Боже, забула завчити розцінки.

Ця Єва, мій Боже, забула, що швидко минає.

Що треба ловити, шукати, мостити мости.

Що світ не для того, аби спідницями мести.

Що Єва нещасна. Коли вона цього не знає.

фальшивити набридає незмінно скоро.

я витягаю зі себе слова, мов корок –
засохлі та шпаруваті.

Виявляється, що робота – єдиноколо,
а найкраще водиться у приваті.

І на те, що тобі не стачає вою,
не стачає ні часу, ні божевілля –
тільки те і робить тебе живою
у скупі хвилини твого дозвілля.

як виростають діти

поки у тебе робота і хліб насущний –
вони вже учні,
поки у тебе відгомін
і гості в зборі –
вони надворі,
поки у тебе кухня
і крем від зморшок –
у них свій дорослий шок:
перша цигарка і алкоголь,
перший досвід на власній шкірі.

ти куриш?

поговори зі мною.

поговори зі мною.

я люблю тебе.

мені не шкода для тебе світу.

поговори зі мною.

я хочу дати тобі освіту.

поговори зі мною.

шшшш...

скільки ще буде сердець розбитих.

я завжди. буду. тебе. любити.

Та мене не вистачить на усе.
І, мабуть, я істинно жалюгідна.
Бо така розпатлана карусель –
Ніби все, що мені потрібно.

Посидіти, подихати – вечір сирий, як дно
У найглибших, за-Маріанських пустих западин.
І коли накриває, аж видихнути не ладен,
Атмосферні, аж ніби ядерні, перепади,
Як холодне сухе рядно –
От покинути і поїхати в Баден-Баден.
Або ще там кудись. Насправді – усе одно.

Залишити якусь записку або листа.
Подавати про себе звіточки телефонні,
Як платівка на старенькому патефоні:
Все чудово, чудово – такі чарівні міста.
Ці слова усередині рвуться, немов кіста.
Ти така божевільно, невиправлено пуста,
Ніби брязкальце на плафоні.
І скрижаль на твоєму фоні
Така проста.

І говориш у білу слухавку: ти послухай.
Ну який я герой – ніякий, не в тому справа.
Просто скельце, якому надто тісна оправа
І гнута дужка.
Бо коли кожен день – така гамівна вертушка,
Кожен вечір – така нестримна людська заграва
Відпускає великодушно,
Немов Варраву.

В слухавці – глухо.

І тоді ти говориш: я просто – людська істота.

Я не хочу багато – якесь там житло, робота.

І спокій.

І якщо цього мало на твоїй шкалі високій,

То я – не ти.

Я не вмію отак тягти.

І мовчання склеплює рота.

Тихо

Ти починаєш. Не остання і не перша,
і тиху голову на тихі руки сперши
ти тихо-дихо-дихаєш. Сюди
не долинають крики і суди.
І ти сиди.

Сиди і дихай. Завтра буде далі
намотування нервів на педалі.
Намотування візій на шляхи.
І пил трухи.

Життя тече - по руслу, осторонь.
І ти на літо викупляєш бронь,
на хвилю тиші виставивши чати.
Прозора мушля - розкіш і печать,
і це блаженство, коли всі мовчать,
крім тих, кому не можна промовчати.

Усі, що знають точно, без вагань -
глухі на ноту та сліпі на грань,
а отже, що граніт – не має рацій.
Усе минуле на верхівках паль
мій повсякчасний внутрішній скрипаль
зіграв би у мільйоні варіацій.

І ти виходиш на широкий міст,
змінивши форму – залишивши зміст.

Придворне

Ніч переходить у надприродне. Дозвольте відкланятись, імператоре.
Дозвольте відкланятись. Блазень дурний і злий.
У блазня зриваються жарти, неначе кратери,
Такого не соромно – зразу бери в оратори,
тільки вином залий.

Знаєте, Всевеличносте, я піду. Ці золоті одежі печалять очі.
А мені ж заборонений всякий сум.
Я роздивляюсь – приходять мені на ум
Яблука із проходами червоточин.

Знаєте, Всемогутосте, це – ніщо: Ваші накази і Ваше налюбне миро.
Ваша когорта і Ваша примарна влада –
Завтра куритимуть той же священний ладан
Іншим кумирам.

Тільки які не кричав би тепер слова ти –
Довге мовчання таки випікає рота:
Так виживають бранці.
Знаєш, мій пане, колись я буду навпроти –
І відкуплюсь багрянцем.
І навесну мені з очей проростуть блавати...

Вибух сміху.

– Блазню більше не наливати.

Залізобетонне

Мені казали, що я залізний. Мені багато чого казали.
Гудвіне-Боже. Я не знаю нічого. Я знаю, що я – живий.
Немов на вершину світу, іду до твоєї зали,
І ноги мені, неначе чужі вокзали,
Що рейками перекошують чорторий.

Поміж вистав – циркових, де у мене роль,
Навічно блазень для тих, хто завжди король.
Навічно бовдур для тих, хто завжди на троні.

Я той бовван, що не вміє плести бравад –
Йому не можна тих почуттів і вад,
Які не поміщаються у патроні.

І це залізо, Гудвіне, чи броня –
Це оте вбрання,
За яким зустрінуть.
І проведуть, поплескають по плечу,
Я все життя за видимості плачу –
Якщо так і буде далі,
Дай мені серце зі сталі.

щоб ніхто не посмів, щоб ніхто твою долю в долоні
не замацав у пальцях, збіднілих від бруду і хрусту,
щоб коли ти виходиш, зігнувшись у вічнім поклоні –
не мозолити ростом очей і постелі Прокрусту –
щоби друзі у п`ятій колоні не йшли за плечем:
не вогнем і мечем. Ми нікому не пустимо крові.
Ми народжені пухом на стані легкому перові.

І тому неупинно ми йдемо, не кліпнувши оком,
де би друзі завмерли стовпами, а недруги – шоком.
Де би друзи кричали "спинись".
Не буває шляху, де іти і корисно, й широко,
і за кроком – не кроки, за кроком – і потом, і роком,
і сізифовим каменем на недокриллі униз.

Те, що потім відмитися – Господи, гори які –
те, що потім відмитися з досвіду мультко і шпарко.
Те, що кожен на тебе подивиться пильно у шпарку
і знайде Ахіллесові п`яти відкриті м`які.
І ударить без промаху, дивлячись прямо у вічі.
А якщо ви однакові – ти будеш винен удвічі.

...

І підкатом –
нікому не бути катом.
Ані тим, хто шукає винних – ані собі.
Поміж небесних стовпів
ми проживемо напів
очевидне життя. І залишимо всім адвокатам
заповіт незугарних томів.
Щоб ніхто не посмів.

Money_фест

подивися на мене, чоловіче, якому світ принесли на таці –
я усе на світі робила собі сама:
не чекала поради, не витримала нотацій,
не зійшла з ума,
не постарілася, не виплакала, не скисла,
не заграла відчаєм навіть тоді, коли
розсипався хребет попід ноги чужого крісла,
наче кинутий зі скали.

І коли ти мене чекаєш, немовби віно,
приміряєш на мене кухню, вино і віник,
розбираєш мене пелюстками, як барвінок:
а яка я на смак і дотик?
Чоловіче, якому світ, я тобі не мушу –
не господареві, не власникові, не мужу –
і коли не прийду, і спитаєш мене – чому ж:
я прекрасно жила і доти.

А що тобі розказати, моя хороша?
На моєму острові святої Єлени
є усе, окрім мене.
Скрізь –
чайки здіймаються понад вись.
І Пенелопа-море старе
і піною сиве
гобелени
свої дере
на пласти.
Коли небо стає зелене
його листи
забирає набурмосений листоноша.
Тільки нікому їх нести.

Все на світі вимагає жертвоприношень:
часу, зусиль, ілюзій.
Білих рук у плямах або пилюзі.
Чашу –
замало випити:
часто
словами сипати,
і щоб красиво.
А як ні – то ніяк.
І тягнути на собі,
заморений наче як,
у суцільному возі неба
солоний світ,
а коли нарешті згасне оцей софіт,
розтікатися як амеба –
мало одній особі.

На моєму острові є маяк –
острів знає свою і мою природу.

І хоча такі як я і такого роду
не уміють реальності досягти,
проявивши цим вповні свою породу,
повний місяць лишається досі, й ти
розумієш, що треба комусь тягти.
І зірвавши всі лінії, мережі, домени,
голоси, будинки і адресати –
можеш мені не писати.
Але острів знає, що він належить до мене.
А поза тим мені нічого розказати.

ця кара, ця покара, це знамено –
носити на собі, неначе одяг:
ти картами Таро ідеш до мене,
але по картах довго не приходять.

Народжений, наврочений, безсилий –
коли тріпають люди язиками,
мене так часто ті слова бісили,
що я перетворилася на камінь.

Наврочений, навіщений, навіщо
мені тепер чекати на здобутки.
Дивися пильно і дивися вище:
отам у височині небо свище
зсередини посірілої будки.

Знаєш, моя хороша – тяжко носити, а страшно не донести:

Розплескати на дрібнички і на завулки, де кроки гулко,

Тільки всередині обривається нитка, немов струна.

І хотілося би заплакати: бо не встиг –

Тільки як і коли не ковтаєш свої пігулки,

Розумієш, що це – труна.

Не та, що в землю – а та, що облізлістю позолоченого руна.

І так – із усіх Ітак, із усіх атак, із усіх тих міфів, всієї Трої –

Хто доніс і мармуром не застиг,

Обернувшись на святі герої?

Величаві на титули, щедрі на похвалу

І на злі язика, на пусті язика багаті, –

У такому багатті – на дев'ятому, остаточному вже валу –

Догорають проводирі основних фрегатів.

І якщо це їм – отака пустодзвонна муть,

То тебе вже точно не обминуть.

Тільки все це лишається прикусом на зубах,

Остаточним явищем, шумом-фоном.

Ніби десь у церкві лунає органом Бах

І судомиться зламаним мікрофоном:

Впізнаєш мелодії певний тон,

А колінам болить бетон.

І якщо побудовано все – і світ цей –

То куди вже жалітися, ваша ласка.

Із моєї дзвінниці, і навіть звідси

Видно тільки Богову водолазку:

Блакитна пряжа, хмари плетуть узір –
А глянеш вище – поріжеш до неба зір.

І якщо не пройти усього путі:
Залиши мені ношу – блаженні ті.

Сповідатися нині не в моді. Найкращі секрети –
це товар, до якого голодні чужі голоси.
І роки повернувши набока французьким беретом,
як Набоков, виписуєш драми і їхні плюси.
І розлогі слова, як розлогі дрімучі ліси,
випускаєш впритул через себе, неначе з "берети".

Не шукати ні змісту, ні міста, де змісту навала.
Виявляється, місце людини – константа у зміні.
В оксамитовій зміні сезону повітряним валом
підлітають на дрóтах шнурків острівні покривала,
підірвавшись на сонячній міні.

Відпусти мене в осінь і витруси з мене нарешті
всі ці галаси-крики, якби-то би чайок, якби.
Я на цьому курорті, неначе довіку в арешті
наслухаюся стогонів болю і шуму юрби.

Шумовиння із моря зібрати вже легше, достоту,
ніж мені продихнути поміж опот_морених тіл.
Я сказала би краще, якби я була Арістотель,
а оскільки у мене інакший і час, і приділ,
пожалій сухопутну істоту:
поверни мені мій суходіл.

гіперінфляція

і правити ціну, і правити свій бал,
хоча би в цьому з вами ми владики –
коли ти молодий і човгаєш запал,
і всі твої кохання – Евридики,
і всі твої дикунства – досхочу:
солоний день – то дайте поперчу.

...І одягати зношену парчу
твоїх батьків і їх батьків до того –
неначе тогу.

Та в тій самій дорослості та ніші
як завжди виживають голосніші.

Тому кричи, волаючий – і гинь
до збайдужілих в тишу берегинь.

Та розірвавши поверхневий тон,
намацуєш не голос, а картон.

Учися, Піноккіо. Може, ти станеш живим.
І зійде на тебе натхнення, немов херувим.
Зі слів пооблатаних сухо злетить сухозлітка.
І станеш поетом – чужих переписаних слів
про острів, де тисяча сотень нещасних ослів
нарешті затямили, що називається – клітка:

Обмеженість тіла, обмеженість духу – і от,
Мудрець розуміє, який він-таки ідіот.

Але ціни призначено, і вполовину сили –
обережно, налякано, напівтону
ти шукаєш інакший біном Ньютона –
або другий новий виток –
заплатити за свій квиток.

Бо задарма на цій планеті ще не возили.

можна нічого не значити – ні для кого, ні перед ким,
заховатися за волоссям своїм рідким
і виписувати рядки.

І у кожному ти ховаєш, немов значку,
думочку-єдиначку:
хай ці люди, які собачаться і які собачать –
хай вони нічого мені не значать.

Одболи мені по-одному або разом:
хай вони починають завжди усе азом,
хай вони підіймають мертвих і б'ють у груди.
Тут на вулиці – грудень, подивишся – також грудень.
Все, що можна, то це всередині, наче руди.

Мавзолеї або споруди –
як бенкети на попелищі.
Хай вони ніколи не стануть до мене ближчі.

Вбережи мене від погромів і від погрудь:
що приходять у душу, ламають, або беруть.
Що шукають собі пророків і тчуть знамена –
ці знамення, яких ніколи не було в мене,
обертають собі на сиву солону гру.

Я лишаю собі це право: коли умру
замовчати уже навічно.
І якщо хоч би раз ви зумієте чоловічно
вшанувати чужих сконалих –
то і ви замовчіть: ви ніколи мене не знали.

Полонію-друзе, о мудрий Полонію мій,
Верблюди і ласки давно відлетіли за обрій –
а отже, у вирій.

Ці вияви ласки так само нав`язливо добрі,
як ви у посвяченій вірі,
що треба хилитися, треба шукати нагоди.
І всім говорити: я згоден – я згоден – я згоден.

Полонію-друзе, зі всіх добровільних в`язниць
у нас залишаються ґрати.
Ви вибрали ту, що примушує падати ниць.
Я вибрав інакшу, яку необхідно зіграти.
Ступаю на звичну роль:
я грав про Гонзаго, королю.

поволочитися по вітру, по воді,
де паводі, де паводі і помпи.
Ну що ти протистиавиш правоті
ображено-сповільненої бомби.

Ну що ти перекличеш-переждеш,
ну де ти заховаєшся у схроні –
я і мовчанням заважаю теж
у небо возвеличеній короні.

Яка байдужа синява і яв
затягує у темряву глибоку –
не поміж тих, хто навпаки стояв,
а тих, хто відійшов і став ізбоку.

Не через те, що тихо навкруги,
і не того, що тиснява у крузі –
коли зникають спільні вороги,
на них переінакшуються друзі.

І як і кожен одиночний спорт,
і як і кожна куля, щоби ранити
шукаєш тіло, що, по суті, порт,
де свій обвітрений солоний борт –
не притулити – наскрізь протаранити.

і на осонні осінньому,
убоному,
коли немає жаги і млості,
коли не просиш у Бога.
Ні в кого не просиш,
ні ласки, ні проса,
ні шила –
усе звершила.

Помітиш раптом: усе, що могло – збулося.
І навіть те, на що ти не нагрішила.

Навіщо,
навіщо голос, коли є глосса.
Тривога неубієнна, але покійна.
...
Оплакуйте мене, простоволоса,
коли я стану сита і спокійна.

Коли печалі відійдуть вітрами,
немає ні комедії, ні драми,
коли прийму, осипана дарами,
неначе листям, кинутим дарма,
що пустота. І що навколо рами,
обтесані з великого ярма.

І якщо я насправді не можу нічого змінити –
від малої людини хіба залежить? –
я можу скаржитися на долю, банально нити
і лікувати осінній нежить.
Хай ти говориш – чи ти, дорогий читачу! –
про тяжку недолю, солоні глиби –
я ловила ляпаси на роздачу
і не завжди уміла давати здачу,
і, сказати по-правді, також ішачу,
щоби мати окраєць хліба.

Тільки кожен раз відкриваєш рота
розказати як це тобі пече –
перед очі стає нескінченна рота
голодніших чужих очей.

І не те щоби соромно чи марудно,
чи грішити на Бога, що й ти – бідак:
заспіваєш – "любила, забути трудно" –
хоч би так.

Друге коло

наступного кола – я знаю – я точно зірвуся,
і вітер замре у волоссі, неначе у кроні,
як море у мушлі –
так вітер у скроні,
так вітер у вусі,
як воїн – на обороні
мужній.

Сидіти у схроні,
лічити удари синхронні
годинника, серця, боксера.
На ксероксі дні пробігають – сто копій, а потім – іще раз.
Найгірше це те, що у кола немає кордонів,
перепусток, паспортів.
Ти тут, бо хотів. Бо хортів
поза колом і в колі однаково.
Знакова ця різниця:
у колі найлегше сниться
і ніщо не гризе,
бо ти знаєш усе.

Розберемо плюси: полюси поза колом і в колі рівні –
це однакові рівні, однакові навіть площини
поміж треба і треба.
Там так само стираються шини,
і ламаються ноги, немовби списи.
Ти і там не отримаєш всього проси – не проси –
тільки трепет і страх поміж ребер.

Тільки вийти із кола, неначе зламати хребет –
вже ніколи чужої ходи не сприймеш за належне.
І звиваючись червом, боки відбиваючи лежнем
твоє тіло хрипить і гребе.

Не орбіта, а просто земля – хтось ходив і блукав.
твое тіло спиняється, дише у мокрий рукав,
перенісся на руку обперши.
Але ти тут проходиш один і проходиш уперше.

І такого від тебе вже точно ніхто не чекав.